

(ולריך לפלפל אם ירצה ה' נשוא מהר"ם שיק ארח מייס סימן ר"ס):

ידידי הגאון אבד"ק מיר י"ז כתב לי בזה וזה לשונו באת ל"ג כתב דאין לברך על דבר המזיק והעיר בשם ספר בתי כנסיות בהא דלוג שמן של מלורע הוא ממחנות כהונה ואין יברך עליו דאין לומר על ידי איגרונו דאין מביאין חולין לעזרה ושפתי' אמונס מלבד שיש לומר שכיון שמתחלק לכל הבית אז אם כן מעט אינו מזיק כלל וכמו שכתבתי בסייעתא דשמיא בקונטרס ע"י יסורין במיבורי שו"ת הסיב דוד באריכות) וגם יכולים לאכול בפת של מנחות גם בלא זה לא קשה מידי דגם של חולין מותר כדאיתא להדיא בתמורה דף ג"ג ע"א ועיון גם ובחוספות ובכמה מקומות שלין הגרי"ב שם עד כאן דבריו י"ז:

סימן כ"ט. במה שנחלקו הפוסקים אם יברכו המסובין בתחלה על המיני מטיקה ואחר כך יברכו

את הבעל הבית כדי שלא להקדים ברכת עבד לברכה רבו כנגדדים דף ל"ב או לברך בתחלה את הבעל בית משום דגדול כבוד הבריות וכו' הובא סברתם בזכור לאברהם חלק א' במערכת ברכות אות ה"ק כבוד הבריות (וזכרתי שראיתי בספר שפירש בזה מה שאמרו בש"ס סוף פרק ו' ומסכת שבת דאמר רבי עקיבא חמרא ומי לפום רבנן מי וחמרא לפום רבנן דרמז לשתי הסברות הגל דעבדי הכי והכי לא משתבש) נשא ונתן בענין זה הרב הפארס אדם בשבועה סימן ג' והעלה כדעת הרב שכנה"ג בסימן קע"ד דאדרבא ראוי להקדים לברך הבעל בית והמסובין ולברך אח"כ ברכת האוכל והמסקה ושאין סתירה לזה מההיא דנדריס והרב ישרי לב דף ב' כ' דמנהגו לברך להבעל הבית קודם שיקח המרקחת בידו ואח"כ נוטל המרקח ומברך וא"כ שום פקפוק ושכן ראוי לעשות:

ידידי הגאון אבד"ק מיר י"ז כתב לי בזה וז"ל במערכת ברכות סימן א' אות מ"ה בזכרוננו שבספר עיקרי

דינים להר"ט ז"ל כתב כן בהא דחמרא ומי לפום רבנן וכו' ועיון בספר נחלת יעקב להגאון בעל חוות דעת מה שביאר המחבר הזה ולפלא שבספר נחלת בנימין להגאון ר' וואלק האמבורג ז"ל כתב כמה אופנים נחמדים בזה אולם לעולם בקיאותו לפי הנראה שלא עיין בפנים שכתב להיפוך חמרא ומי לפום רבנן מי וחמרא וכו' וגסתריס כל דבריו עיין שם עד כאן דבריו י"ז וכן הודיעני ידידי הרב הגאון מוהר"ר יחיאל אהרן לערנער אב"ד קאקא י"ז שהפירוש שכתבתי למעלה הם דברי הרב עיקרי הר"ט סימן ט' אות ל"ז:

כתב לי ידידי הרב הגאון מוהר"ר נפתלי הירץ תלומים אבד"ק ווילקאטש י"ז וזה לשונו וראיתי להעיר את

הדר"ג שילוח לחקן טעום הדפוס שבספר אסיפת דינים במערכת ברכות אות מ"ה בהגה מה שכתב לפרש דברי הש"ס בשבת סוף פרק ו' דאמר רבי עקיבא מי וחמרא לפום רבנן חמרא ומי לפום רבנן ולפום תלמידיו וכתב א"י קדוש יעקב זללה"ה בנח"י במידושי אגרות לפרש דמז"ל קורים לברכה היין יין כמו יקנה"ז וזה שאמר חיי מקודס ואחר כך חמרא לפום רבנן מה שאין כן כשרונה לכלול גם התלמידים או לריך להיות חמרא ומי וכו' ועיון שם הכל ואם אמנם הוא היפך גירסת הש"ס שלנו אבל הוא נכון לפי גירסת רבינו מנח"ל יש"ש עד כאן דבריו י"ז:

סימן ל'. בי שיש לו שני דברים לברך עליהם ברכת שהחיינו. א' על פרי או בגד חדש. ב' על איזו מילה ומיזבו בברכה שהחיינו ברור על כל אחד מהם אם ראשי לפסוד שניהם בברכה אחת נסתפק בזה הגאון כתב סופר בסימן כ"ז דאף על גב דבשאי אפשר בלאו הכי כגון שיש ספק אם לריך לברך שהחיינו על המלצה שפיטא דשרי לברך על הבגד או פרי ולברך ולכוין ללאה ידי מובחן גם על המלצה כדי ללאה מידי ספק כמבואר בדברי הרמ"א ומגן אברהם בסימן ס"ר ובדברי יוסף סימן ע"ר ושורית ברכה ארח מייס סימן רכ"ג מכל מקום כשאפשר לברך על כל אחד בפני עצמו בלי שום נידוד משם ברכה

שם כתבו שאין לברך על שריפת נותר וקדשים עמאים וכיוצא בזה דהוב ל"ס בעיני מלוה הבאה בעבירה ולכן תמה כאלמו"ר הגה"ז ז"ל על דברי המהרש"א בברכות (דף כ"ז ע"ב) במידושי אגרות כתב ששעוקר עכו"ם מאי מבכר אשר קדשנו במלותיו וליונו לטקור עכו"ם מארלנו והעתיקו הגרע"א בחוספות פרק ט' דברכות ובאורח חיים סימן רכ"ד וסרי רבננו הראשונים לא כתבו כן אכן איני עני בחבורי סדר משנה בס"ד לומר שבעקירת עבודה זרה של עובדי אלילים לא שייך כל כך סברת מלוה הבאה בעבירה ומלאתי און לדברי מקור הגרע"א על חוספות סוכה דף למ"ד ע"ב שלא הקשו למה לי קרא לברב ועבד לפסול לקרבן מיטוק ליה משום מלוה הבאה בעבירה דשפיר יש לומר בשל עכו"ם ומלאתי כתוב במידושי אלאמו"ר ז"ל שם ועיון חוספות בבה קמא דף ל"א ע"ב ד"ה וחייבו שכתבו גם כן דשור העומד להריגה ואילן העומד לקלילה אין בו ברכה עד כאן דבריו י"ז:

סימן כ"ח. במאי דק"ל דאין לברך על דבר המזיק לו נסתפקמי

במי שאינו שותף יין מפני שמזיקו ומייב לדחוק עלמו לקיים מלוה ארבע כוסות בפסח כמבואר בסימן הע"ב סעיף יו"ד אי יברך או דילמא כיון שמזיקו אינו מבכר ובאמת מחמיות דברי הפוסקים נראה דשותף ומבכר כדרך כל אדם וטעמא דמי אמאי יברך ברכת הנהנין במה שמזיק לו ואין סברה לומר דדוקא לבר המזיק לכל אדם הוא דאין לברך אבל דבר שבטעמו אינו מזיק ורק הנרעון הוא מזל האוכל או ששותף דמזיק לו אינו פוטרו מבכרה דסוף סוף כיון דברכה הנהנין הוא ואין לו בזה הנאה של כלום ואדרבא מזיק לו אמאי יברך ואולי יש לחלק דין אף למי שמזיק לו בשמיותו מכל מקום יש לו הנאה ממנו כמו בחומץ שאינו חזק כל כך שכתב המגן אברהם בסימן ר"ד שיש לברך דודאי איש ליה הנאה מיניה וכלומר דאף על גב דמזיקו כיון שנהנה ממנו יש לברך ולא אמרו שלא לברך על דבר המזיק אלא אם כן הוא רק מזיק ואינו נהנה כלל כשמן זית ובשקדים המרים וחומץ חזק דקים להו לרז"ל דמזיק ואינו נהנה כלל ואם כן יש לומר דאם אוכל ושותף דבר שמזיק לו ואינו נהנה אף שאכילתו הוא מלוה לא יברך ואין ראיה מיעין של ארבע כוסות וממ"ש הרב פרי חדש בליקוטיו בסימן ר"ב בדעת הרמב"ם שכתב בפרק ח' מהלכות ברכות לברך על שמן לבדו שהכל שהוא משום דאף על גב דמזיק כיון שנהנה ממנו בעי ברכה כמו בקמחא דשערי דקשה לקוקייאני וכן חומץ וכו' מבכר שהכל וכו' עיין שם. מהבאר דלמאי דקיימא לן דלא כרמב"ם ואינו מבכר כלל הוא אפילו בדבר שנהנה ממנו מכל מקום כיון שגם מזיק לו אינו מבכר. ולפי זה לריך לומר דמאי דמוכח מדברי הפוסקים לברך על ארבע כוסות הוא משום שהוא מלוה וכיון דבמלות לאו ליהנות ניתנו לא משמיעין בזה אם מזיקו או לא אלא דאין זו סברה נכונה לקולר עניות דעתו דטעמא דמלות לאו ליהנותגינתו וישיל לחייבו ברכת המלוה אבל מה טעם לחייבו ברכת הנהנין והוא אינו נהנה כלל ולריך עיון:

שוב מלאתי בספר בתי כנסיות בקונטרס בית מלא בסימן

ר"ב שנכתב באוכל משום מלוה עשה ומזיק לו אם יברך והביא מה שכתב הרמב"ם בפרק א' מזכורים הלכה ד' דאחת ממחנות כהונה הנחלקין בעזרה הוא לוג שמן של מלורע ובהלכה ב' כתב דמזכרין וכו' וסרי שמן דמזיק ואין לומר דאכיל על ידי איגרונו דהפינה למאן דאמר דאין בזה משום חולין בעזרה וכו' כמ"ש המשנה למך פרק ב' דשחיטה הלכה ג' וכו' ומסיק דרך ברכת המלוה היו מזכרין מלות לאו ליהנות ניתנו אבל ברכת הנהנין לא היה מבכר ואי נמי אם היה אוכלו על ידי דבר אחר ומשום מיקון נבדא ליכא משום חובת עשה אלו תורף דב"ק ורמזו בדברי אונס סימן ר"ב ולא זכרו כלל מ"ש הפוסקים בסימן חב"ע בשתיית ארבע כוסות דמשמע מחמיות דבריהם דמבכר על היין ואולי שפיטא להו לחלק כז"ל ועל כל פנים מבואר דעשה שלא לברך כלל בכי האי גוונא ברכת הנהנין